

רע"פ 5894/13 - משה הר שמש נ' מדינת ישראל

רע"פ 5894/13 - משה הר שמש נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 5894/13

משה הר שמש

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[29.08.2013]

כבוד השופט ח' מלצר

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע מתאריך 19.06.2013 ב-עפ"א 14339-07-12, שניתן על ידי כב' השופט א' חזק

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' חזק) מתאריך 19.06.2013 ב-עפ"א 14339-07-12, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט א' ברסלר-גונן) מתאריך 23.05.2012 ב-חע"מ 20360/03 וב-חע"מ 218/07. להלן יפורטו בתמציתיות הנתונים הנדרשים להכרעה בבקשה. תמצית העובדות וההליכים הקודמים
2. נגד המבקש הוגשו שני כתבי אישום נפרדים, אשר הדיון בהם אוחד, בגדרם נטען כי המבקש הציב מבנים שונים על מקרקעין, הידועים כחלק 1 בגוש 100223/01, או כ-"חוות הכבשים הר-שמש" (להלן: המקרקעין), וזאת מבלי שקיבל לכך היתר בניה כדין, או תוך שעשה במקרקעין שימוש חורג.
3. נוכח הנטען בכתבי האישום הנ"ל יוחסו למבקש מספר עבירות של ביצוע עבודה, או שימוש במקרקעין ללא היתר, עבירה לפי סעיפים 145(א), 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה). בתאריך 15.01.2012 הכריע בית משפט השלום הנכבד את דינו של המבקש.

בהכרעת דין מנומקת ומפורטת, סקר בית המשפט השלום הנכבד את מכלול הראיות שבתיק, ובסופו של הדיון קבע כי יש לזכות את המבקש מן המיוחס לו בכתב האישום הראשון (חע"מ 20360/03), משום שלא הוכח מעבר לספק סביר שהמבקש אכן ביצע את המיוחס לו במועדים שאליהם התייחס כתב האישום הנ"ל. יחד עם זאת, בית משפט השלום הנכבד קבע כי יש להרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום השני (חע"מ 218/07), שכן ביחס לנטען בו - קיימות ראיות חד-משמעיות המוכיחות כי המבקש ביצע את עבירות הבניה הנטענות.

לפיכך הרשיע בית משפט השלום הנכבד את המבקש בשלוש עבירות של בנייה ללא היתר, בשמונה עבירות של שימוש חורג, ובעבירה אחת של שימוש חורג בסטייה מהיתר. למען הסדר הטוב, אדגיש כי בגדרי הבקשה שבפני אין כל טענה בנוגע לכך שהמבקש אכן ביצע את העבירות שבהן הורשע.

4. בתאריך 23.05.2012 גזר בית משפט השלום הנכבד את דינו של המבקש, לאחר ששמע את טיעוני הצדדים לעונש. עיקר המחלוקת בין הצדדים היתה בשאלה האם ניתן, בנסיבות העניין, להמנע מהרשעתו של המבקש, ולהסתפק באי-הרשעה, לצד עונש של של"צ.

בית משפט השלום הנכבד נדרש בהרחבה להלכה שנקבעה בבית משפט זה ביחס למצבים שבהם ניתן להמנע מהרשעתו של נאשם, אשר נמצא כי ביצע את המיוחס לו (ראו: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב)), וכן למכלול נסיבותיו האישיות של המבקש, ולנסיבות ביצוע העבירות על ידו. בסופו של גזר הדין, הגיע בית משפט השלום הנכבד לכלל מסקנה כי עניינו של המבקש איננו נכלל בתנאים, אשר נקבעו בהלכת כתב, ועל כן אין מקום להמנע מהרשעתו. כמו כן, השית בית משפט השלום הנכבד על המבקש את העונשים הבאים: קנס בסך 160,000 ש"ח, והתחייבות שלא יבצע עבירה לפי הוראות פרק י' לחוק התכנון והבניה בסך של 200,000 ש"ח. כמו כן, הורה בית משפט השלום הנכבד על הריסת המבנים, מושא כתב האישום השני.

5. על פסק דינו של בית משפט השלום הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי הנכבד. בערעור הודיע בא-כחו של המבקש (ולמבקש עתה השגות על הודעה זו) כי הוא יתמקד אך ורק בשאלה האם ניתן, בנסיבות העניין, לבטל את הרשעתו, בהתאם לעקרונות שנקבעו בהלכת כתב.

בתאריך 12.09.2012 הורה בית המשפט המחוזי הנכבד על עריכת תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של המבקש, אשר הוגש בתאריך 26.05.2013. מבלי להרחיב יתר על המידה, מחמת צנעת הפרט, אציין כי שירות המבחן נתן דעתו למכלול נסיבותיו האישיות של המבקש, ובסופו של התסקיר המליץ לבית המשפט המחוזי הנכבד להמנע מהרשעתו של המבקש, ולהסתפק בעונש של של"צ.

6. בתאריך 19.06.2013 פסק בית המשפט המחוזי את דינו של המבקש, ובגדרו קבע כי חרף המלצת שירות המבחן - אין מקום להמנע מהרשעתו של המבקש בעבירות שאותן ביצע. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע עוד כי חומרת העבירות שאותן ביצע המבקש, כמו גם נסיבותיו האישיות (בצד העובדה שעד לאותו מועד הוא לא ביצע את צווי ההריסה שהושתו עליו) - אינן יכולות להצדיק את אי-הרשעתו, בהתאם למבחנים שנקבעו בהלכת כתב. לפיכך דחה בית המשפט המחוזי הנכבד את ערעורו של המבקש, והותיר את הרשעתו על כנה.

מכאן בקשת רשות הערעור שבפני.

טענות המבקש

7. למעשה טענתו היחידה של המבקש היא כי שגו בתי המשפט הנכבדים קמא בכך שלא נמנעו מהרשעתו. לשיטתו, מכלול נסיבות ביצוע העבירות, כמו גם נסיבותיו האישיות שלו, מצדיקות את אי-הרשעתו, והדבר אף בא לידי ביטוי בהמלצת שירות המבחן. בהתאם, טוען המבקש כי עניינו מעלה את השאלה המשפטית הבאה:

"האם ערכאת ערעור שמחליטה לשלוח נאשם לתסקיר שירות המבחן לבחינת שאלת הרשעתו, ראוי לה להתעלם מהקריטריונים לבחינת שאלה זו וכלל לא להידרש לה על הסף, דבר שיכולה היתה למנוע מלכתחילה אם אכן היתה סבורה היא כי 'תנאי הסף של אותו מקרה לא מאפשרים כלל לדון בשאלה זו'?"

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובחומר שצורף לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. להלן יפורטו בקצרה הנימוקים למסקנתי זו.

9. הלכה ידועה היא כי בית משפט זה ייתן רשות ערעור "בגלגול שלישי" רק במקרים בהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית החורגת מעניינם של הצדדים הישירים להליך (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007) (להלן: עניין אבו שנב)).

10. בגדרי הבקשה שבפני, וחרף נסיונו של המבקש לעטות את עניינו בכסות של שאלה משפטית, התואמת את הלכת חניון חיפה ואת עניין אבו שנב הנ"ל - נראה כי מדובר פה רק בשאלה של יישום הדין על עניינו הפרטני של המבקש. בנסיבות אלה - לא ניתנת רשות ערעור בפני בית משפט זה (עיינו, בנסיבות דומות למדי: רע"פ 4148/13 רובז נ' מדינת ישראל (12.06.2013); רע"פ 6136/11 ציאדה נ' מדינת ישראל (02.04.2013)).

11. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי ביחס לטענתו של המבקש כאילו "התעלם" בית המשפט המחוזי הנכבד מן האמור בתסקיר שירות המבחן, נראה כי בית המשפט המחוזי הנכבד דווקא נתן דעתו לאמור בתסקיר, אך החליט - על פי סמכותו - שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן. יפים בהקשר זה הדברים אשר נקבעו על ידי חברי, השופט א' שהם, ב-רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (01.01.2013), אשר אף בו התבררו נסיבות דומות מאוד לענייננו:

"הלכה מושרשת היא כי בית המשפט אינו כבול להמלצות שירות המבחן, ששיקוליו אינם זהים, בהכרח, לשיקולי בית המשפט, שהם רחבים ומקיפים יותר. נפסק, לא אחת, כי על בית המשפט היושב על המדוכה 'לתת דעתו לשיקולים הכוללים של ההליך הפלילי, וביניהם לעניינים ששירות המבחן אינו מופקד עליהם' (רע"פ 10524/09 בוזגלו נ' מדינת ישראל (5.1.2010); דנ"פ 4409/12 עובד נ' מדינת ישראל (10.6.2012); וראו גם, חיה כגן-זנדברג 'על מעמדו של שירות המבחן בהליך הפלילי' משפטים כה 435 (תשנ"ה)). לפיכך, אין למצוא פגם בהחלטה שלא לאמץ את המלצות שירות המבחן, בעניינו הקונקרטי של המבקש" (ההדגשה במקור - ח"מ).

אף לא מצאתי כי בית המשפט המחוזי הנכבד "דחה על הסף", כטענתו של המבקש, את שאלת אי-הרשעתו, אלא להיפך: בית המשפט המחוזי הנכבד כן בחן את עמידתו של המבקש במבחנים, אשר נקבעו בהלכת כתב, ומצא כי המבקש אינו עומד בהם.

12. עוד אציין, כי עיון בפסקי דינם של בית משפט השלום הנכבד ושל בית המשפט המחוזי הנכבד, מעלה כי הם נתנו דעתן בהרחבה למכלול השיקולים הנדרש לצורך הכרעה בשאלת אי-הרשעתו של המבקש, ושתיהן גם יחד הגיעו לכלל מסקנה כי נוכח היקפן הנרחב של העבירות שאותן ביצע המבקש, לצד מכלול הנסיבות - אין מקום להמנע מהרשעתו. לא מצאתי כי נפלה שגגה במסקנתן זו של הערכאות הנכבדות קמא.

13. סוף דבר: נוכח כל האמור לעיל - בקשת רשות הערעור נדחית. ניתנה היום, כ"ג באלול התשע"ג (29.08.2013).